

Европейски икономически и социален комитет

REX/342
Схема от общи тарифни
преференции

Брюксел, 8 декември 2011 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за прилагане на
схема от общи тарифни преференции“

COM(2011) 241 окончателен

—————
Докладчик: **г-н Peel**
—————

На 14 юни 2011 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за прилагане на схема от общи тарифни преференции“
СОМ(2011) 241 окончателен.

Специализирана секция „Външни отношения“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 22 ноември 2011 г.

На 476-ата си пленарна сесия, проведена на 7 и 8 декември 2011 г. (заседание от 8 декември 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 120 гласа „за“, 7 гласа „против“ и 7 гласа „въздържал се“.

*

* *

1. **Заклучения и препоръки**

1.1 Комитетът приветства със задоволство твърдия ангажимент на Комисията в прегледа □ на настоящите общи тарифни преференции (ОСП) да постави още по-силен акцент върху подкрепата за най-нуждаещите се страни чрез насърчаване на повишаването на приходите им от износ, с цел по-ефективно постигане на реално намаляване на бедността. Изразяваме загриженост, че през последните години конкурентните недостатъци на голям брой по-бедни страни се влошиха в резултат от появата на някои икономически по-напреднали развиващи се страни; подкрепяме напълно намерението да се концентрира използването на преференции на ЕС там, където те са най-необходими, като тарифите като цяло продължат да намаляват.

1.1.1 Следователно Комитетът приветства намерението на Комисията да намали броя на страните, допустими по ОСП, но без да разширява значително засегнатите тарифни линии или продукти, така че истинските бенефициери да бъдат най-нуждаещите се. В резултат от това отбелязваме, че дори при ОСП+ някои „чувствителни“ продукти, предимно селскостопански и текстилни продукти, все още няма да бъдат напълно освободени от тарифи, така че най-слабо развитите страни могат да запазят тези конкретни предимства по „Всичко без оръжие“.

1.1.2 Комитетът отбелязва, че ОСП - и особено ОСП+ - като инструмент за развитие, основаващ се на стимули вместо на санкции, трябва да остане достатъчно привлекателна за всички държави, имащи право на участие.

- 1.2 Комитетът също така приветства със задоволство факта, че тази възможност се използва за насърчаване на по-стриктно спазване на основните човешки и трудови права, заедно с основните принципи на устойчивото развитие и доброто управление, като едновременно с това се създават възможности за по-голяма правна сигурност и стабилност.
- 1.3 Комитетът подкрепя намерението на Комисията да не увеличава общия брой на приложимите конвенции, които лежат в основата на ОСП+, не на последно място тъй като избраните конвенции предоставят на държавите „реалистичен шанс да се концентрират върху най-важното“¹; с особено задоволство подкрепяме включването за първи път сред тях на Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (1992 г.). За изпълнението на допълнителните изисквания е необходимо да се намери баланс между постигането на подобрения в областта на правата на човека, социалната, екологичната и политическата област и техническия и финансовия капацитет на по-бедните държави, дори когато е осигурена техническа помощ. В крайна сметка изборът трябва да бъде направен от страната бенефициер, в съответствие с нейните културни и политически особености.
- 1.4 Затова Комитетът подчертава, че тези предложения трябва да бъдат придружени от по-ясно насочени мерки за изграждане на капацитет, целящи да предоставят по-голяма подкрепа за спазването на конвенциите и необходимите етични стандарти от държавите. Призоваваме за включване на ранен етап на конкретна програма на ЕК, която да действа едновременно с настоящия регламент и в която да бъде подробно описана подкрепата, налична за подобно изграждане на капацитет у бенефициерите по ОСП, които пожелаят това.
- 1.4.1 Освен това препоръчваме подобно изграждане на капацитет да се основава на диалог, в който се използва опитът на гражданското общество за определяне и конкретизиране на реалните нужди. Дори в доклада на CARIS², в който се извършва официална оценка на ОСП от името на Комисията с достъп до съвременни анализи и аналитици, се оказва трудно да се направят заключения при прегледа на напредъка в търговията по ОСП; въпреки това от развиващите се страни с малко ресурси се очаква да вземат политически решения, при положение, че те разполагат с малък капацитет за точни прогнози.

¹ Информационен пакет за предложението на Европейската комисия относно нова ОСП, ГД „Търговия“, страница 8.

² Център за анализ на регионалната интеграция към Университета на Съсекс, „Доклад за средносрочната оценка на ОСП“, 2009 г.

- 1.5 Комитетът от своя страна приветства със задоволство заявеното от Комисията намерение да включи гражданското общество, и в частност самият Комитет, предвид нашата способност да представим широк обзор от името на организираното гражданско общество, чрез включване на всяка информация, която счита за подходяща по смисъла на член 14 относно спазването на основните конвенции, посочени в Приложение VIII. В този смисъл очакваме с нетърпение Комисията да представи в подходящ момент отделен регламент за прилагане на процедурите, които следва да бъдат приети във връзка с приложенията на ОСП+, по-конкретно оттеглянето и възстановяването на ОСП, ОСП+ и „Всичко без оръжие“, в съответствие с член 10, параграф 8, член 15, параграф 2 и член 19, параграф 12 от предложения регламент, заедно с предпазните мерки по член 22, параграф 4.
- 1.5.1 Без да се засягат правата или способностите на която и да било заинтересована страна да споделя мнение по въпроси, свързани със спазването, Комитетът все пак препоръчва на Комисията, Съвета и Парламента да създадат механизъм за „наблюдение“ или консултации, чрез който гражданското общество да може да дава мнението си по предполагаеми нарушения от страна на бенефициери по ОСП на която и да било от приложимите конвенции, а Комитетът, предвид натрупания от него опит, да действа като фасилитатор или координатор на този механизъм, в качеството на точка за контакт за регистриране на жалби.
- 1.5.2 Препоръчваме това да се основава при необходимост на precedentите, които се очаква да бъдат създадени за наблюдението от гражданското общество при прилагането на споразумението за свободна търговия между ЕС и Южна Корея и други договорени неотдавна споразумения за свободна търговия, по-конкретно договорки за осигуряване на специфична информация от ЕС и/или за създаване на консултативни групи на равнище ЕС в очакване на поставяне на въпроси пред официалните съвместни органи, предвидени по смисъла на тези споразумения за свободна търговия.
- 1.6 За тази цел призоваваме Комисията да създаде на ранен етап съвместна работна група с Комитета, на която да бъде възложено да направи решителни препоръки.

2. Контекст на новото предложение

- 2.1 С предложениния регламент се заменят настоящите общи тарифни преференции (ОСП), чийто срок на действие изтича в края на 2011 г., но се удължава с две години за осигуряване на плавен преход. Освен това с регламента ОСП се привежда в съответствие с Договора от Лисабон, като се въвеждат необходимите промени, включително по-голямо участие на ЕП. Използва се възможността да бъдат предложени радикални промени, по-специално да се подобри насоката и да се концентрира ОСП върху най-неуждаещите се страни, но също и да се насърчат простотата, предвидимостта и стабилността, които са от основно значение за мотивирането на вносителите да използват системата. За тази цел отсега нататък ОСП няма да се подменя, а ще подлежи на преглед след още пет години.

- 2.2 От създаването на ОСП по препоръка на UNCTAD през 1971 г. ЕС я използва, за да предоставя – като част от общата търговска политика (ОТП) и в съответствие с правилата на СТО – търговски преференции на развиващите се страни. ОСП е един от ключовите инструменти на ЕС за подпомагане на намаляването на бедността в развиващите се страни чрез генериране на приходи от увеличения търговски обмен, като същевременно тези страни се насърчават да полагат по-големи усилия да гарантират основните човешки и трудови права, да намаляват бедността и да насърчават устойчивото развитие и доброто управление.
- 2.3 Както се вижда от приложения V и IX към проекторегламента, ОСП действа като се определят митнически кодове (КН), за които тарифите на ЕС за внос и търговия със стоки се намаляват или премахват. Това не е основен инструмент в подкрепа на борбата с изменението на климата, осигуряването на продоволствена сигурност или осигуряването на суровини. Кодовете по КН се състоят от осем цифри (които за непосветените може да изглеждат неразбираеми) и се използват, за да се направи разлика например между печено кафе със съдържание на кофеин (0901 21 00) и кафе без кофеин (0901 22 00). ОСП функционира като бива възприемана от вносителите, желаещи да се възползват от намалените или нулеви тарифи, които тя предлага. За да се използва системата, тя трябва да бъде проста, стабилна и достатъчно предвидима. Отбелязваме, че не всички вносителите, които имат тази възможност, се снабдяват автоматично от държави бенефициери по ОСП. Едва около 69% от потенциалните тарифни намаления за най-слабо развитите страни чрез „Всичко освен оръжие“ се използват, докато при ОСП+ процентът е по-висок: 85%.
- 2.4 Предвид общото намаление на тарифите в световен мащаб, обхватът на ОСП намалява. Вносът по ОСП представлява едва 4% от общия внос в ЕС (9,3% от вноса от развиващите се страни) и през 2009 г. нетната загуба на митнически приходи за ЕС в резултат от ОСП е била едва 2,97 млрд. евро (нетна загуба в размер на 2,23 млрд. евро след приспадане на разходите за събиране). Сега тя ще намалее на около 1,77 млрд. евро. Затова някои държави-членки изразяват съмнение дали предложените технически намаления не отиват твърде далеч в период на икономическа криза, несигурност на търговията и нарастваща заплаха от протекционизъм като изкушаващо средство за справяне с икономическите проблеми. След като се запозна с тези технически въпроси, Комитетът счита, че всяко отстъпление от предложените промени, както по отношение на степента, така и по отношение на стриктните критерии за предоставяне на право на участие на някои държави, би било от полза на по-добре позиционираните държави. Основното при ОСП е да се подпомагат най-нуждаещите се.

2.5 От последното преразглеждане на ОСП през 2004 г.³, когато Комитетът също я разгледа за последен път, съществуват три вида преференциално третиране, а именно:

- общата схема ОСП, отворена за всички държави с право на участие (понастоящем 176), която предлага преференции чрез намалени или премахнати мита по 6200 от около 7100 тарифни линии, по които тарифите са по-високи от нула⁴; по-голямата част (3800) от тези линии са определени за „чувствителни“ и по тях се предлагат намаления с фиксирана ставка – това са предимно селскостопански продукти, но също и текстил и облекла. През 2009 г. в ЕС са внесени чрез ОСП (отворена за около 111 държави) продукти на стойност 48 млрд. евро или 81% от общата ОСП;
- ОСП+ - насърчителен механизъм за по-малки, „уязвими“ по-бедни държави с малка данъчна основа, които обаче не влизат в категорията „най-слабо развити страни“ и чийто износ за ЕС е силно концентриран в малък брой продукти (петте най-големи позиции в износа представляват над 75% от общия износ). За тях се предлагат допълнителни преференции, най-вече освобождаване от мита, за някои „чувствителни“ продукти, но това включва едва 70 допълнителни тарифни линии освен 6200-та, обхванати от ОСП. ОСП+ включва също и специални стимули за насърчаване на устойчивото развитие и доброто управление в участващите държави, които трябва да се ангажират да приемат по-широк набор от основни всеобщни ценности по отношение на човешките и трудовите права, околната среда и доброто управление (вж. параграф 4 по-долу). През 2009 г. 15 държави са изнесли за ЕС чрез ОСП+ стоки на стойност 5 млрд. евро (9% от общата ОСП);
- „Всичко освен оръжие“ или освободен от мита и квоти достъп до ЕС за целия внос от 49-те най-слабо развити страни в класацията на ООН, с изключение на оръжие и муниции (а първоначално и на захар, ориз и банани). Първоначално това е инициатива на ЕК от преговорите в Доха, която е добавена към схемата ОСП през 2004 г. Независимо от споразумението между министрите на държавите-членки на СТО от 2005 г., според което подобни мерки трябваше да бъдат включени в кръга преговори от Доха, ЕС все още остава единственият търговски регион, прилагащ толкова щедри условия. През 2009 г. вносът в ЕС по „Всичко освен оръжие“ възлиза на 6 млрд. евро (10% от общия внос по ОСП).

³ CESE 313/2004.

⁴ По други 2300 тарифни линии стандартните тарифи са нулеви.

- 2.6 Едва 9% от тарифните линии остават изцяло извън обхвата на ОСП и ОСП+ (но са включени във „Всичко освен оръжие“). Това са предимно селскостопански продукти. Включването им в ОСП или дори в ОСП+ би означавало премахване на някои от предимствата на „Всичко без оръжие“ (а оттам и на ОСП+), от което ще загубят най-бедните страни⁵. Те обаче обхващат някои области от селскостопанското производство, които създадоха най-нерешимите проблеми на преговорите в Доха. Най-чувствителният пример тук вероятно са захарните продукти. След повече от два века на нарушения на пазара⁶ захарта е много чувствителен продукт по отношение на вноса в ЕС. Мозамбик (една от най-слабо развитите страни) е способен да произвежда този продукт на пазарни цени, но той от своя страна би бил силно уязвим за напълно открита конкуренция от държава с по-висок среден доход като Бразилия. Подобно е и положението при текстила и облеклата, които са друга изключително чувствителна област по отношение на вноса в ЕС и по отношение на конкуренцията между най-слабо развитите страни и техните съседи.
- 2.7 Основният ефект от предложените промени ще се изразява в преразпределение на произхода на част от вноса в ЕС. В проекторегламента се предлага да се изключат над половината от държавите, които сега имат право на участие в ОСП, за да се насочат усилията и ОСП по-добре към най-нуждаещите се държави - нещо, което по принцип следва да бъде приветствано. Както се посочва в Обяснителния меморандум на Комисията, „благодарение на засилената търговия много развиващи се държави и експортни сектори успешно се интегрираха в световния пазар... (и) са в състояние да продължат развитието си, без да им се помага“. Тези по-развити държави „оказват натиск върху... много по-бедни и наистина нуждаещи се от помощ държави“.
- 2.7.1 Отбелязваме, обаче, една от основните тревоги на вносителите в ЕС, а именно, че промените, които вече се извършват в правилата за произход могат да доведат до голямо намаление при приемането на схемата към 2017 г., когато изискванията за издаване на доказателство за произход от публичните власти следва да бъдат заменени от декларации на регистрирани износители. Много МСП считат, че това е твърде рисковано. Комитетът счита, че предложената система за самосертифициране трябва да бъде обект на надзор, одит и акредитация от независими професионални институции, действащи в международен план. В недалечното минало имаше твърде много примери за измами или „заобикаляне“ на изискванията по отношение на вноса в ЕС, най-вече при захарта.
- 2.8 Страните с висок доход (по класацията на Световната банка) отново няма да бъдат включени, но без предишните изключения. Сега се предлага да бъдат изключени всичките 33 отвъдморски страни и територии (ОСТ), т.е. онези, които са свързани с ЕС,

⁵ Доклад на CARIS.

⁶ Още от времето на Наполеоновите войни и прекратяването на вноса на захарна тръстика в континентална Европа.

САЩ, Австралия и Нова Зеландия, където ОСП се използва в много малка степен. Те включват Гренландия, Бермуда и Американска Самоа.

2.8.1 Освен това ще бъдат изключени:

- всички партньори по споразумения за свободна търговия и други, ползващи се от преференциални условия за достъп до пазара на ЕС при същите или по-добри тарифи (въпреки че при премахване на подобни условия тези страни ще продължат да имат право на участие) – в такива случаи ще се дава предизвестие от две години. В миналото разграничението беше проблематично, но сега трябва да се отчита и потенциалното голямо увеличение на броя на ратифицираните споразумения за свободна търговия с ЕС през следващите няколко години, тъй като с времето то би могло да доведе до значително намаление на броя на държавите, които имат право на участие;
- страни, класифицирани от Световната банка като държави с по-висок среден доход (на база брутен национален доход на глава от населението) за предходния тригодишен период - в тези случаи ще се дава едногодишно предизвестие. Всичко това е разгледано в глава 3 по-долу.

2.9 Сегашната система за изключване, която има за цел премахване на преференциите за сектори, които вече нямат нужда от тях, ще бъде изменена. Предишните ограничения, според които, ако износът на дадена държава за ЕС надвиши 15% от общия внос по ОСП в продължение на три последователни години, тази държава вече няма право на участие в ОСП (освен ако този раздел или група продукти представляват над 50% от общия износ на тази държава в рамките на ОСП), сега се повишават на 17,5% поради по-прецизното насочване на ОСП, въпреки че на практика леко се затягат. За облеклата и текстила прагът ще бъде увеличен от 12,5% на 14,5%.

2.10 Аналогично, броят на специфичните продуктови раздели ще бъде увеличен от 21 на 32, за да се осигури по-голяма обективност и чувствителност, но те няма да бъдат насочени толкова тясно, че да елиминират особено важните простота, стабилност и предвидимост. Това е ключово съображение, независимо от факта, че този инструмент се използва рядко - понастоящем той се прилага за седем държави, сред които Китай, но също и Бразилия, Индия и други азиатски страни. В миналото също е бил използван, но след това е бил отменен, в полза на Русия и Индия.

2.10.1 Изключването вече няма да се прилага за държавите по ОСП+, а за „Всичко освен оръжие“ никога не се е прилагало.

2.10.2 По отношение на ОСП+ изискването участващите държави да представляват по-малко от 1% от общия внос в ЕС по ОСП сега ще бъде увеличено на 2% поради по-добре насочения и ограничен обхват на ОСП, въпреки че на практика това само ще отвори ОСП+ за Пакистан (където равнището на вноса на текстил в ЕС е проблем, не на

последно място защото някои считат, че Пакистан вероятно ще се облагодетелства за сметка на съседните най-слабо развити страни) и Филипините, ако те отговорят на условията и пожелаят да се възползват.

3. **Право на участие в ОСП/ОСП+ в бъдеще**

3.1 Предвид общото намаление на тарифите в световен мащаб (освен по отношение основно на селскостопанските и текстилните продукти) и вероятното нарастване на броя на влезлите в сила споразумения за свободна търговия с ЕС, обхватът на ОСП намалява. След описаните по-горе очаквани промени и изключения се очаква, че:

- като цяло над 80 държави все още ще имат право на участие в ОСП, в зависимост от това кои от тях ще отговорят на критериите в съответния момент;
- 49 от тях са най-слабо развити страни и имат право на участие във „Всичко освен оръжие“;
- от приблизително 30-те държави, които имат право на участие в ОСП или ОСП+, но не и във „Всичко освен оръжие“, едва седем или осем следва да имат право на участие в ОСП+. Изобщо не е ясно, обаче, дали ОСП+ ще бъде достатъчно привлекателна за повечето от тях. Много от тях понастоящем избират да не участват в нея. Следователно ОСП+ би могла да бъде намалена, така че да обхваща само три или пет държави⁷, дори ако предположим, че бъде приет по-високият праг от 2% (вж. параграф 2.10.2), особено ако бъдат подписани цялостни споразумения за свободна търговия между ЕС и Централна Америка (ратифицирането им все още предстои) и съответните страни от Източното партньорство;
- от друга страна, повечето от държавите, имащи право на участие в ОСП, скоро могат да загубят това право. Те включват Индия, Китай, Украйна и три държави от АСЕАН, всичките с бързи темпове на развитие, като някои от тях също преговарят за сключване на споразумения за свободна търговия с ЕС;
- това потенциално още по-голямо намаление на броя на държавите, които вероятно ще имат право на участие, поставя въпроса дали с течение на времето ЕС следва да запази и ОСП, и ОСП+.

3.2 Комитетът признава, че Комисията подхожда с голяма предпазливост към разширяването на правото на участие в ОСП+ след като през 2004 г. загуби спор в СТО с Индия във връзка с ОСП по отношение на лекарствата. Ако ЕС бъде изправен пред други спорове в СТО, той би могъл да ги загуби, тъй като законна дискриминация по отношение на развиващите се страни може да се налага само при много конкретни условия.

3.3 Комитетът разбира, че от друга страна, за повишаване на броя на държавите, имащи право на участие само в ОСП, би било необходимо да бъдат включени всички държави, категоризирани от Световната банка като държави с по-висок среден доход

⁷

Боливия, Еквадор и Монголия с евентуално разширяване върху Пакистан и Филипините.

(над 3976 щ.д. годишно), въпреки че броят им не е голям. Те включват Русия, Бразилия, Аржентина и Малайзия (всичките с годишен доход на глава от населението по-висок от този на Румъния и България). Основната идея при ОСП остава да се подпомагат най-нуждаещите се.

3.4 Следователно Комитетът остава с впечатлението, че в повечето случаи основната разлика между приемането на ОСП и ОСП+ се основава на избора на държавите, които имат право на участие. В такъв случай въпросът е дали и в каква степен схемата ОСП+ може да бъде направена достатъчно привлекателна, че да включи възможно най-голям брой от тези държави. Въпросните държави вероятно ще включват Централна Азия и Нигерия (държави, които вече са избрали да не използват ОСП+), Сирия, Иран и някои островни държави. Насърчаването на по-голям брой от тези държави да участват в ОСП+, а оттам и да спазват в по-голяма степен принципите, заложиени в 27-те приложими конвенции, следва да доведе до по-големи двустранни ползи.

4. Основни конвенции – човешки и трудови права, околна среда и добро управление

4.1 Според Комитета ключовата характеристика на ОСП са действията в съответствие с всеобщите права на човека, предприемани от държавите бенефициери в замяна на преференциите. За да получат право на участие в ОСП или „Всичко освен оръжие“, желаещите трябва да не са извършвали сериозни и систематични нарушения на принципите, заложиени в конвенциите, посочени в Част А на Приложение VIII от предложения регламент, които включват основните конвенции на ООН за правата на човека и трудовите права и осемте основни конвенции на МОТ. Единствената промяна, която се предлага в проекторегламентата, е да се премахне конвенцията за апартейда.

4.2 За да получат право на участие в ОСП+, обаче, държавите трябва да са ратифицирали, да прилагат и да спазват конвенциите, посочени в Част А на Приложение VIII, както и още 12 конвенции (изброени в Част Б). Предлага се тук да бъде добавена Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (1992 г.) - предложение, което приветстваме със задоволство.

4.2.1 За ОСП+ се предлага от бенефициерите вече да се изисква да покажат по-голяма ангажираност, да поставят по-голям акцент върху спазването на конвенциите, както и да засилят механизмите за осигуряването на тяхното прилагане. За целта:

- бенефициерите вече трябва да предприемат действия за поддържане на ратификацията на конвенциите, придружаващото ги законодателство и други методи на прилагане, да нямат открити от съответните органи за наблюдение сериозни нарушения и да приемат редовен мониторинг и прегледи;

- като се има предвид, че ОСП+ е система, която се основава на стимули (а не на санкции), между Комисията и всяка държава бенефициер ще се води редовен диалог, не на последно място за да се гарантира, че прилагането се подобрява с течение на времето, а не се влошава;
- мониторингът ще бъде засилен, като доклади ще се изготвят на всеки две (вместо на всеки три) години и ще се представят на Съвета, а вече и на ЕП;
- липсата на съдействие ще води до бързо изключване без разследване;
- тежестта на доказването ще бъде обърната и отговорност за това ще носи държавата бенефициер;
- Комисията вече ще може да използва други източници на надеждна информация, включително такива от гражданското общество.

4.3 За много получатели по ОСП+ това ще бъде доста трудно от техническа и финансова гледна точка, поради което подкрепата от ЕС ще бъде от основно значение. В това отношение в проекторегламента не е предвидено нищо. Комитетът призовава за включване на ранен етап на програма на ЕК, която да действа едновременно с настоящия регламент и в която да бъдат подробно описани подкрепата и финансирането, налични за изграждане на капацитет у бенефициерите по ОСП, които пожелаят това. В крайна сметка изборът се прави от държавата бенефициер в съответствие със специфичните условия в нея.

4.4 Комитетът подкрепя запазването на 27-те конвенции с двете предложени промени. Комисията подчертава, че избраните конвенции предоставят на държавите „реалистичен шанс да се концентрират върху най-важното“⁸. Тъй като ОСП+ е инструмент, основаващ се на стимули, тя трябва да бъде достатъчно привлекателна за съответните държави, за да бъде приета от тях. За изпълнението на допълнителните изисквания е необходимо да се намери баланс между спазването на правата на човека и постигането на социални, екологични и политически подобрения и капацитета на по-бедните държави, дори когато е осигурена техническа помощ, свързана с търговията. Както се посочва в доклада на CARIS, ползите до момента остават незначителни.

4.4.1 По една от следните три причини не всяка държава, имаща право на участие в ОСП+, желае да се възползва от него:

- основните експортни позиции не са „чувствителни“, поради което ползите са малки;
- правителствата не желаят да изпълнят изискванията;
- вътрешни проблеми, включително войни, конфликти и/или липса на административен капацитет, което прави изискванията неприложими.

8

Информационен пакет за предложението на Европейската комисия относно нова ОСП, ГД „Търговия“, страница 8, параграф 5.

- 4.4.2 В миналото ЕС поставяше акцент единствено върху ратифицирането на конвенциите и ясното разбиране, че държавите ще осигурят ефективното им прилагане. Поставянето на подобно изискване от самото начало би означавало, че на тази основа вероятно само Норвегия и Швейцария биха отговорили на изискванията. CARIS посочва, че „ОСП+ изглежда действа ефективно за насърчаването на ратифицирането на 27-те конвенции“, но „реалното въздействие е по-трудно да бъде установено“. ОСП обаче добавя вътрешни стимули за ефективно прилагане, когато заинтересованите страни биха понесли значителни загуби, ако впоследствие бъдат изключени.
- 4.5 Всички видове преференции по ОСП могат да бъдат временно оттеглени в случай на сериозни и системни нарушения на съответните основни принципи, както и по редица други причини, като нелоялни търговски практики, измама или сериозни недостатъци на митническия контрол.
- 4.5.1 Досега преференциите по ОСП са били оттегляни поради нарушаване на трудовите права в Мианмар⁹ (1997 г.) и Беларус (2006 г.) и все още не са възстановени. Преференциите по ОСП+ за Шри Ланка бяха оттеглени през 2010 г. поради неефективното прилагане на конвенциите за правата на човека. При някои държави като Салвадор обаче самото започване на разследване се оказва катализатор на промени.
- 4.5.2 За Комитетът ключовият въпрос е дали - особено при преразгледаната, по-стриктна система - след като бъде даден ход на процедура за пълно разследване, а много държави предстои да свършат още доста работа, механизмът няма неизбежно да доведе до оттегляне на преференциите, ако се окаже невъзможно да бъде постигнато положително решение. Това не би било от полза за никого. Необходимо е да има баланс между използването на тоягата и моркова. За някои много бедни държави, изправени пред потенциален глад и други трудности, тези цели могат да бъдат непостижими в краткосрочен план. Въпреки че Комисията ще трябва да докладва на Парламента на всеки две години, Комитетът разбира, че ще се води междинен диалог и че Комисията ще наблюдава непрекъснато положението в държавите бенефициери, включително чрез използване на материали, изготвени от съответните международни органи за наблюдение. Комитетът очаква Комисията да действа възможно най-прозрачно на този етап, когато ще бъдат определени реалните проблемни области.
- 4.5.3 По отношение на Узбекистан (който иначе отговаря на условията на ОСП+, но не избира да се възползва от нея) възниква особен въпрос поради голямата загриженост във връзка с използването на детски труд за брането на памук. Заявената цел на ОСП+ е да насърчава държавите бенефициери да продължават да подобряват прилагането. Следователно е необходимо да бъде намерен баланс между насърчаването на положителни промени и поставянето на една държава в още по-голяма изолация,

⁹

В противен случай страната би имала право на участие във „Всичко без оръжие“.

забавяйки по този начин или дори обръщайки хода на нейното развитие с може би няколко години.

5. Роля на гражданското общество

- 5.1 Във връзка с допълнителното изграждане на капацитет, споменато в параграф 4.3 по-горе, Комитетът препоръчва то да се основава на диалог с използване на опита на гражданското общество в определянето и конкретизирането на реалните нужди. Както се посочва по-горе, дори в доклада на CARIS, който разполага с достъп до съвременни анализи и аналитици, се оказва трудно да се направят заключения при прегледа на напредъка в търговията по ОСП; въпреки това от развиващите се страни с малко ресурси се очаква да вземат политически решения, при положение, че те разполагат с малък капацитет за точни прогнози.
- 5.2 В член 14 на предложения регламент се посочва, че по отношение на спазването на основните конвенции, посочени в Приложение VIII, Комисията „може да се съдържа всякаква информация, която счита за целесъобразна“. Комисията посочва ясно, че „освен докладите на международните мониторингови органи ще можем да използваме и други източници на точна информация“¹⁰, които ще трябва да бъдат както доказани, така и надеждни.
- 5.3 Комисията предвижда Комитетът да бъде такъв източник, който е „по-балансиран“ поради способността му да прави общ преглед от името на организираното гражданско общество. Други потенциални източници включват предприятия и бизнес организации, синдикати и други организации, които могат да демонстрират активно участие.
- 5.4 Комитетът отбелязва също, че Комисията възнамерява в подходящ момент да представи отделен регламент за прилагане на процедурите, които следва да бъдат приети във връзка с приложенията на ОСП+, по-конкретно оттеглянето и възстановяването на ОСП, ОСП+ и „Всичко без оръжие“, в съответствие с член 10, параграф 8, член 15, параграф 2 и член 19, параграф 12 от предложения регламент, заедно с предпазните мерки по член 22, параграф 4. Очакваме възможността да изкажем мнението си по него в процеса на разглеждането му и консултациите по него.

¹⁰ Информационен пакет за предложението на Комисията за нова ОСП, ГД „Търговия“, стр. 8.

- 5.4.1 Без да се засягат правата или способностите на която и да било заинтересована страна да споделя мнение по въпроси, свързани със спазването, Комитетът все пак препоръчва на Комисията, Съвета и Парламента да създадат механизъм за „наблюдение“ или консултации, чрез който гражданското общество да може да дава мнението си по предполагаеми нарушения от страна на бенефициери по ОСП на която и да било от приложимите конвенции. Призоваваме също така Комитетът да действа като фасилитатор или координатор за тази цел, в качеството на точка за регистриране на жалби, при необходимост въз основа на очакваните прецеденти, които ще бъдат създадени при наблюдението от гражданското общество на прилагането на споразумението за свободна търговия между ЕС и Южна Корея и други споразумения за свободна търговия, по-конкретно договорки за осигуряване на специфична информация от ЕС и/или за създаване на консултативни групи на равнище ЕС в очакване на поставяне на въпроси пред официалните съвместни органи, предвидени по смисъла на тези споразумения за свободна търговия.
- 5.4.2 За тази цел призоваваме Комисията да създаде в близко бъдеще на ранен етап съвместна работна група с Комитета, на която да бъде възложено да направи решителни препоръки.

Брюксел, 8 декември 2011 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan NILSSON
